

ครูชี้ผลดับเบิลยูอีเอฟ

บีบรัฐรื้อกลยุทธ์เพิ่มผลิตภาพ

■ ฐาวรณ ภูวิจิตรสุนทร

หลังจากวันที่ 10 ก.ย. 2553 เวิลด์ อีโคโนมิก ฟอรัม (ดับเบิลยูอีเอฟ) ได้เผยแพร่ผลการจัดอันดับขีดความสามารถแข่งขันของ 139 ประเทศทั่วโลก รวมทั้งไทยช่วงปี 2553-2554 ปรากฏผลไทยได้ อันดับขยับลงมาอยู่ที่ 38 จากอันดับ 36 ในช่วง ปี 2551-2552 และตั้งแต่ที่เริ่มมีการสำรวจครั้งแรกในปี 2549 เทียบกับปีล่าสุด พบว่าอันดับขีดความสามารถแข่งขันของไทยร่วงติดต่อกันถึง 10 ชั้น จากอันดับ 28 เป็น 38 ขณะนี้

ผลสำรวจที่ได้ข้างต้นทำให้ช่วงต้นเดือน ต.ค.นี้ พงษ์ศักดิ์ สุนทรระกูล นักวิจัยอาวุโส จากสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศศินทร์) และ ปิยะชาติ ภิรมย์สวัสดิ์ นักเศรษฐศาสตร์ เชี่ยวชาญงานวิจัย จากสถาบันเดียวกัน เกิดความกังวลสนใจย้อนวิเคราะห์หาสาเหตุเบื้องลึก ที่ทำให้อันดับขีดความสามารถแข่งขันของประเทศแต่ละประเทศแย่งลงต่อเนื่องพร้อมข้อเสนอแนะผู้กำหนดนโยบายเร่งปรับปรุงผลิตภาพเพิ่มขีด แข่งขันนำประเทศสู่การเติบโตรุ่งเรืองแบบยั่งยืน

เริ่มต้นจาก ปิยะชาติ กล่าวถึง พัฒนาการปรับปรุงระเบียบวิธีวิจัยค่อนข้างแน่นอน และครอบคลุมของดับเบิลยูอีเอฟ ที่ทำมาตั้งแต่ปี 2550 จนถึงขณะนี้โดยวัดดูจาก 12 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1.ความพร้อมรับเทคโนโลยี 2.สถาบันเพื่อสาธารณชน 3.สาธารณสุขกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4.เสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวม 5.นวัตกรรม 6. การอบรมให้ความรู้สูงขึ้น 7.ประสิทธิภาพ ตลาดแรงงาน 8.สาธารณูปโภค 9. ความซับซ้อนของธุรกิจ 10.ประสิทธิภาพตลาดภายใน 11.ขนาดตลาด 12. ความซับซ้อนระบบการเงิน

จากระเบียบวิธีวิจัยทั้ง 12 ด้านหลัก ที่ใช้วัดให้คะแนนไทยครั้งล่าสุดปีนี้นั้นบ่งชี้ชัดว่าโครงสร้างพื้นฐานประเทศแย่งกว่าเดิมมาโดยตลอด เพราะสาเหตุหลักจาก 3 ด้านที่เคยเป็นจุดอ่อนและแย่งอยู่แล้วในการสำรวจทุกครั้งที่ผ่านมา ตอนนีกลับแย่ด้อยลงอีก คือ สถาบันเพื่อสาธารณชน สุขภาพกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความพร้อมรับเทคโนโลยี ซึ่งจุดอ่อนเหล่านี้อาจทำให้อันดับของไทยในอนาคตตกลงได้อีก หากไม่ปรับปรุงแก้ไข

นอกเหนือจาก 3 ด้านเป็นจุดอ่อนสำคัญที่สุดข้างต้น ยังมีการประเมินอีก 9 ด้านที่เหลือ ของดับเบิลยูอีเอฟนั้นพบว่าเกือบทั้งหมดหรือ 3 ใน 4 ส่วน ซึ่งไทยเคยได้คะแนนพอใช้ได้จาก การสำรวจครั้งก่อนๆ มาในตอนนีกลับแย่งลง จนน่าเป็นห่วง

ปิยะชาติวิเคราะห์ว่า จากทั้งสามด้านแย่งสุดของไทย ด้านแรก คือ สถาบันเพื่อสาธารณชน หล่นมาอยู่ระดับ 70 ของโลก ร่วงแล้วถึง 30 ชั้น นับจากการสำรวจครั้งแรกเพราะไทยได้คะแนนส่วนนี้น้อยตลอด 4 ปีที่ผ่านมา และในด้านนี้มีหลักเกณฑ์ย่อยๆ ใช้ประเมินลึกลงไปอีก พบว่าส่วนแย่งสุดอยู่ตรงการปกป้องลิขสิทธิ์สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา และความน่าเชื่อถือในบริการของตำรวจ

ในด้านสุขภาพมีปัญหาแรงงานเจ็บป่วย เป็นวัณโรคกับมาลาเรีย จนส่งผลกระทบต่อธุรกิจ ขณะที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นการลงทุนให้ลูกหลานและเพื่ออนาคตของประเทศนั้นตลอด 4 ปีที่ผ่านมาคุณภาพแย่งลงต่อเนื่อง ร่วงเกือบ 30 ชั้น จาก 58 มาอยู่ที่ 80 เช่นเดียวกับด้านความพร้อมรับเทคโนโลยีแย่งลงเหมือนกัน

ปิยะชาติตั้งข้อสังเกตไว้ว่า 3 ด้านที่ไทยพัฒนาได้ดีตลอด 4 ปีที่ผ่านมาจนอาจมากเกินไป คือ ตลาดภายในประเทศมีขนาดใหญ่ขึ้น การส่งออกที่ดี และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั่วไป ซึ่งเป็น 3 ด้านที่ไทยควรใส่ใจน้อยลง หันมาเน้นเรื่องระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มากขึ้นแทน เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนาคุณภาพคนรุ่นใหม่แย่งลง หมายถึง ปัญหายังจุดลากขีดแข่งขันไทยให้ลดลงได้มากที่สุด และทำให้ประเทศเสียโอกาสได้อันดับดีขึ้นต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การวัด 12 ด้านหลักๆ ที่มีเกณฑ์ประเมินย่อยๆ ลงลึกละเอียดถึง 130 เรื่องนั้น ปิยะชาติ ระบุว่า มีเพียง 1 ใน 3 จากทั้งหมด 130 เรื่อง ที่เป็นข้อมูลแบบฮาร์ดแวร์ ดับเบิลยูอีเอฟได้มาจากองค์การระดับโลก อย่างธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น

ขณะที่ 2 ใน 3 ของทั้งหมดกลับเป็นข้อมูลแบบซอฟต์แแวร์ได้มาจากการสำรวจ ซีอีโอบริษัทในไทย 57 ราย คิดเป็น 70% ของแบบสอบถามที่ตอบกลับมาจากทั้งหมด 80 ชุด ซึ่งส่งไปในช่วงไทยเกิดเหตุวินายรุนแรงทาง การเมืองเป็นระยะตั้งแต่เดือนมี.ค.-พ.ค. ด้วยการดำเนินการของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) และศศินทร์ ซึ่งถือเป็นพาร์ทเนอร์ท้องถิ่นร่วมกับดับเบิลยูอีเอฟจัดสำรวจ

ด้าน **พงษ์ศักดิ์** ให้ความเห็นในฐานะนักวิจัยอาวุโส ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันใดๆ ที่สังกัดอยู่ว่าการสำรวจของดับเบิลยูอีเอฟเป็นจุดสำคัญชี้ถึงปัญหาใหญ่ของไทย ซึ่งเขาสามารถเปรียบเทียบดูแต่ละด้านว่าเหตุอะไรบ้างทำให้ ไทยตอนนี้ถอยหลังลงคลองเรื่อยๆ และสิ่งสำคัญจากนี้ไป คือ ทำอย่างไรให้ไทยกลับมาเข้มแข็ง แข่งกับเพื่อนบ้านหรือคนอื่นได้

พงษ์ศักดิ์ยกตัวอย่างเส้นกราฟแสดง 12 ด้านหลักที่ดับเบิลยูอีเอฟใช้วัดเปรียบเทียบไทยกับ 4 ประเทศเพื่อนบ้านย่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ พบว่าส่วนที่ไทยทำได้ดีที่สุด คือ **โครงสร้างพื้นฐาน ประสิทธิภาพ ตลาดกับแรงงานในประเทศ และการพัฒนาตลาดระบบการเงิน** ตรงข้ามกับจุดด้อยแย่ที่สุดอยู่ในส่วนของ **สถาบันเพื่อสาธารณชนกับนวัตกรรม และการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

"ความกังวลทางการเมืองเป็นส่วนจุดลากอันดับในทุกด้านของไทย ความน่าเชื่อถือในตัวนักการเมืองไทยกับการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ และระบบสภาของเรา ถือว่าต่ำสุดในกลุ่ม 4 ชาติอาเซียน และแม้ภาพรวมกรอบงานทางกฎหมายดูดีเหนือกว่าเพื่อนบ้าน แต่ภาพรวมด้านสถาบันภาครัฐ ได้อันดับแย่งลดลงถึง 7 ชั้นในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สะท้อนว่าไทยต้องได้รัฐบาลมีประสิทธิภาพ และมีเสถียรภาพมากขึ้น"

จากนั้นเป็นข้อเปรียบเทียบอื่นๆ เกี่ยวกับการประเมินด้านหลัก คือ สถาบันเพื่อสาธารณชนนั้น พงษ์ศักดิ์ชี้ว่าการรับสินบน และคอร์รัปชันเป็นเรื่องย่อยข้อด้อยสำคัญรองลงมาจากการเมืองที่ทำให้ขีดแข่งขันของไทยร่วง แต่ในส่วนนี้ระบบศาลของไทยดีมากและดีกว่าเพื่อนบ้าน

เมื่อวิเคราะห์ดูความล้มเหลวมากที่สุดที่ไทยยังไม่ปรับปรุงให้ดีขึ้น คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอด 4 ปีร่วงลงถึง 19 ชั้น อยู่ที่อันดับ 80 ปัจจุบันตามหลังเวียดนามอันดับ 69 อินโดนีเซีย 62 มาเลเซีย 34 และสิงคโปร์อันดับ 3 ซึ่งด้านการศึกษาขึ้นถือเป็นเรื่องขับเคลื่อนพื้นฐานสำคัญ นำไทยสู่การเติบโตรุ่งเรืองยั่งยืน

"คำมั่นสัญญาใดๆ จากรัฐ เรื่องให้การศึกษาฟรีไม่ดีเท่ากับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา สุขภาพพื้นฐานให้ดี ที่สำคัญ นอกจากปรับปรุงคุณภาพวิชาการ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์แล้ว ยังต้องปรับปรุง การบริหารสถาบันการศึกษา ให้เป็นระบบเปิดกว้าง ดึงต่างชาติกับภาคเอกชน เข้ามามีส่วนผลักดันให้การศึกษาที่มีคุณภาพดีขึ้น ถือเป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน"

พงษ์ศักดิ์ยังมองปัญหาเรื้อรังของไทย ที่จมอยู่กับความยากจนไม่เท่าเทียมกันของรายได้ประชากร ซึ่งโดยภาพรวมปัญหาความยากจนยิ่งแย่ง แขนงพัฒนาเศรษฐกิจของไทยตลอด 30 ปีที่ผ่านมา ยิ่งเหมือนเดิมส่วนไหนใดก็ใดส่วนนั้นส่วนเดียว ขณะที่นโยบายการเกษตรติดอันดับต่ำแยกว่าเพื่อนบ้านอาเซียน จุดนี้สะท้อนว่าสิ่งน่าทำอยู่ที่การสร้างผลผลิตภาพการเกษตรกรรมให้สูงขึ้น

"ประเทศไทยที่ผ่านมา นอกเหนือจากการปรับปรุงผลผลิตภาพการเกษตรแล้ว หลายรัฐบาลที่ผ่านมาแล้ว ผ่านไปยังไม่ได้ปรับปรุง ทำให้ผลผลิตภาพกับการศึกษาพื้นฐานให้ดีขึ้น ซึ่งการปรับปรุงส่วนนี้จะช่วยลดความยากจนไม่เท่าเทียมกันของรายได้ประชากรได้"

อย่างไรก็ดีมีอยู่ 2 ด้านที่ดับเบิลยูอีเอฟ ใช้วัดขีดแข่งขันไทยพบว่าสาธารณูปโภคกับตลาดระบบการเงินภายใน ถือว่าดีเทียบเพื่อนบ้านซึ่งสาธารณูปโภคมีข้อเสียอย่างเดียวอยู่ที่สาธารณูปโภครองรับรถไฟแย่งปัญหาหนัก ได้อันดับต่ำกว่าเฉลี่ย หากปรับปรุงส่วนนี้จะช่วยให้เกิดการขยายตัวของเมืองมากขึ้น ส่วนตลาดระบบการเงินแม้อยู่เหนือเกณฑ์เฉลี่ยดีกว่าเพื่อนบ้านแต่ยังขาดธุรกิจใหม่ที่สามารถบริหารรับความเสี่ยงได้มากขึ้น หรือขาดตลาดการเงินแบบต้นน้ำที่สามารถสร้างพลวัตขับเคลื่อนตลาดเดินหน้าได้

ช่วงท้ายพงษ์ศักดิ์สรุปการวิเคราะห์ อันดับขีดแข่งขันของไทยครั้งนี้ ว่า ความสามารถแข่งขันของไทยจะดีขึ้นได้ด้วยการปรับปรุงพัฒนาผลผลิตภาพ ช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น และกลายเป็นแรงขับเคลื่อนประเทศเติบโตรุ่งเรืองแบบยั่งยืนได้ แต่ไทยต้องจัดลำดับความสำคัญการพัฒนาต่างๆ เสียใหม่ เพื่อให้เกิดผลผลิตภาพมากขึ้น ควรลดความสนใจพัฒนาสาธารณูปโภคน้อยลง เน้นแก้ไข 3 จุดด้อยสำคัญพร้อมด้านอื่นๆ ซึ่งดับเบิลยูอีเอฟ ใช้วัดขีดแข่งขันให้มากขึ้น

จุดด้อยสุดมีผลต่อการจัดอันดับปี 2550

- สถาบันเพื่อสาธารณชน (อันดับ **47**)
- สาธารณสุข+การศึกษาพื้นฐาน (อันดับ **63**)
- ความพร้อมรับเทคโนโลยี (อันดับ **45**)
- ความซับซ้อนของตลาดเงิน (อันดับ **52**)

จุดแข็งสุดส่งผลดีต่ออันดับปี 2550

- ประสิทธิภาพตลาดแรงงาน (อันดับ **11**)
- ขนาดตลาด (อันดับ **17**)
- สาธารณูปโภค (อันดับ **27**)

พัฒนาการลดลงขีดแข่งขันไทยปี 2550-2554

ที่มา : The Global Competitiveness Reports (ปี 2550-2551, 2551-2552, 2552-2553 และ 2553-2554)